

Teza: śmierć obwinionego w trakcie postępowania dyscyplinarnego

W przypadku śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne umarza się w każdym jego stadium, nawet jeśli zostało wydane już orzeczenie, ale nie doszło jeszcze do jego uprawomocnienia się.

Sygn. akt WO-189/19

ORZECZENIE

z dnia 3 czerwca 2019 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Joanna Maruszevska

Sędziowie: SWSD Michał Łukasik, SWSD Magdalena Szepczyńska /sprawozdawca/

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Sławomira Pilipca,

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2019 roku na rozprawie sprawy radcy prawnego M. K. obwinionego z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art.12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z powodu odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Wrocławiu z dnia 5 listopada 2018 roku do sygn. akt OSD 58/18

orzeka:

1. uchylić orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Wrocławiu z dnia 5 listopada 2018 roku do sygn. akt OSD 58/18 i postępowanie w sprawie umorzyć, 2. kosztami postępowania:

a)

przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP we Wrocławiu obciążyć Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu,

b)

przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1250,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt) obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Obwiniony M. K. zmarł w dniu 13 kwietnia 2019 roku.

Stosownie do treści przepisu art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku - o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2016 roku poz. 233), w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa w przypadku śmierci oskarżonego postępowanie karne umarza się w każdym jego stadium, nawet jeśli został wydany już wyrok, ale nie doszło jeszcze do jego uprawomocnienia się. Takie zapatrywanie przedstawił w szczególności Sąd Najwyższy w wyroku z 6 czerwca 2013 roku w sprawie III KK 147/13 (LEX nr 1318414), a także w wyroku z 30 marca 2015 roku w sprawie II KK 76/15 (LEX nr 1660664).

Sąd Najwyższy wskazał, że wraz ze śmiercią oskarżonego należy umorzyć postępowanie. Podstawą rozstrzygnięcia w tym zakresie jest art. 439 § 1 pkt 9 KPK. W świetle tego przepisu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określonych w art. 17 § 1 pkt 5 KPK. Dotyczy więc powyższe również przypadku, gdy oskarżony umiera w toku sprawy karnej.

Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2018 roku (VII KA 1/18) wypowiedział się w tym przedmiocie i stwierdził, że śmierć oskarżonego stanowi bezwzględną przeszkodę do prowadzenia postępowania karnego. Z chwilą jej nastąpienia aktualizuje się wyrażony w art. 17 § 1 pkt 5 KPK zakaz wszczynania procesu, zaś w przypadku postępowania już wszczętego pojawia się konieczność jego umorzenia. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż śmierć oskarżonego przed uprawomocnieniem się wyroku skazującego wyłącza możliwość toczenia się postępowania ze skutkiem *ex tunc*. Tym samym, w przypadku gdy po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a przed jego uprawomocnieniem się, następuje śmierć oskarżonego, orzeczenie to winno być traktowane jako dotknięte wadą prawną w postaci bezwzględnej przesłanki uchylenia orzeczenia, uregulowanej w art. 439 § 1 pkt 9 KPK w zw. z. art. 17 § 1 pkt 5 KPK. Konsekwencją powyższego jest spoczywający na sądzie drugiej instancji nakaz uchylenia zaskarżonego wyroku, a następnie umorzenia postępowania w sprawie.

Potwierdził tą linię orzecniczą Sąd Najwyższy - Izba Karna w wyroku z dnia 30 stycznia 2019 roku (sygn. akt V KK 16/19), w którym stwierdził, że zgodnie z art. 439 § 1 pkt 9 KPK, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli zaszła m.in. okoliczność z art. 17 § 1 pkt 5 KPK. Wystąpienie tej przesłanki nie jest zależne od świadomości organu orzeczniczego określonych faktów i ma zupełnie zobiektywizowany charakter.

Natomiast stosując odpowiednio przepis art. 456 KPK takie rozstrzygnięcie zapada w formie wyroku.

W świetle tej regulacji o utrzymaniu w mocy, uchyleniu lub zmianie wyroku sądu pierwszej instancji, sąd odwoławczy orzeka wyrokiem.

Zgodnie z przepisem art. 70³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku - o radcach prawnych rozstrzygnięcia sądu dyscyplinarnego zapadają w formie orzeczeń albo postanowień. Orzeczenie może być wydane jedynie na rozprawie.

Z tych względów Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 Ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015.